

VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Mokslo kryptis/ys (kodai)	Odontologija (M 002)			
Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika	Medicinos fakultetas, Odontologijos institutas			
Dalyko pavadinimas	Veido ir žandikaulių srities ligų radiologinė diagnostika			
Dalyko studijų būdas	Paskaitos	Seminarai	Konsultacijos	Individualus darbas
Kreditų (val.) skaičius iš viso – 7 kreditai (186 val.)	-	-	0,5 kredito (13val.)	6,5 kreditų (173 val.)
Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)	Pranešimo pristatymas ir vertinimas. Pranešimas pristatomas tiksline tema, kuri derinama su koordinuojančiais dėstytojais (doktorantas turi išanalizuoti, apžvelgti ir pristatyti naujausias mokslines publikacijas, susijusias su tiksline tema). Vertinami šie aspektai: -pranešimo struktūra, apimtis, vizualiai pateikiamos medžiagos kokybė (2 balai); -aiškus žinių pristatymas, argumentacija, probleminių klausimų iškėlimas (2 balai); -išvadų pristatymas ir analizė (2 balai); -klinikinės rekomendacijos, įrodymais pagrįsti teiginiai (2 balai); -diskusija, klausimų valdymas (2 balai). Minimalus įskaitomas balas – 5.			
DALYKO KURSO TIKSLAS				
Susipažinti su dantų, žandikaulių ir veido srities rentgenografiniais, tūrinės kompiuterinės tomografijos, kompiuterinės tomografijos, magnetinio rezonanso, ultragarso diagnostikos tyrimais ir ligų radiologine diagnostika.				
PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS				
Modernioje odontologijoje radiologinis tyrimas yra viena svarbiausių diagnostikos priemonių. Ši priemonė yra ypač dažnai naudojama atliekant retrospektyvinius ir perspektyvinius klinikinius tyrimus. Gydytojui būtina žinoti rentgenogramų darymo metodus, įvertinti jų kokybę bei interpretuoti rentgeninius atvaizdus pagal jų eiliškumą bei svarbą. Rentgeninių atvaizdų apibūdinimui naudojami terminai: rentgeno spindulius sugeriantys, rentgeno spindulius praleidžiantys bei mišrūs atvaizdai. Minkštųjų ir kietųjų audinių rentgeno spindulių sugėrimo skirtumai bei rentgeniniai atvaizdai. Viršutinio ir apatinio žandikaulio rentgeninių atvaizdų skirtumai. Danties audiniai ir jų rentgeniniai atvaizdas. Vidinių burnos (intraoralinių) rentgenogramų darymo pagrindiniai metodai: dantų šaknų (pusiaukampinės, paralelinės), kandimo ir sukandimo (pusiaukampinės, topografinės) ir rentgenogramos; išorinių burnos (ekstraoralinių) rentgenogramų darymo metodai ir galvos tiesinė, kaktos ir nosies, reversinė Towne, nosies ir smakro, prienosinių ančių (Waters), ašinė, pusiau ašinė, galvos šoninė, apatinio žandikaulio kampo, smakro, panoraminė bei sąnarių funkcinė rentgenogramos. Rentgenogramų darymo projekcijų parinkimo				

svarba anatominių sričių vertinimui, patologijos diagnostikai ir gydymo planavimui. Tūrinės kompiuterinės tomografijos bei daugiasluoksnės kompiuterinės tomografijos tyrimai ir ašiniai, vainikiniai (kaktiniai, frontaliniai), strėliniai (sagitaliniai), panoraminiai, pasirinkti skersiniai atvaizdai (pjūviai) ir 3D atvaizdai. Magnetinio rezonanso ir ultragarso diagnostikos tyrimai žandikaulių ir veido srityje (kaklo, burnos dugno, seilių liaukų, smilkininio apatinio žandikaulio sąnario).

Pacientų apšvita atliekant radiologinius tyrimus odontologijoje ir rekomenduotinos apsaugos priemonės. Dozimetrija.

Žandikaulių ir veido srities rentgenografinių tyrimų indikacijos ir kontraindikacijos bei rentgeno atvaizdų vertinimas.

Dantų, žandikaulių, veido kaulo ir anatominių sričių norminiai anatominiai rentgeno atvaizdai. Eduonies radiologinė diagnostika ir jos ypatumai tarp vaikų ir suaugusių pacientų. Kraštinio ir viršūninio periodonto radiologinis vertinimas. Šaknies morfologijos, įvairių anatominių struktūrų, buvusio šaknų kanalų gydymo vertinimas, šaknų kanalų gydymo komplikacijos. Tūrinės kompiuterinės tomografijos tyrimo naudojimas endodontijoje, jos svarba gydant dantų trauminius pažeidimus, atliekant endodontinio pergydymo procedūras bei diagnozuojant vertikalius šaknų lūžius. Tūrinės kompiuterinės tomografijos tyrimo naudojimas burnos chirurgijoje, ortodontijoje, periodontologijoje.

Žandikaulių ir veido srities uždegimų radiologinė diagnostika: alveolito, periostito, osteomielito, odontogeninės kilmės sinusito ir kitos ligos. Žandikaulių ir veido srities traumų (kaulų lūžiai) radiologinė diagnostika. Žandikaulių odontogeninių (radikulinė, rezidualinė, folikulinė, kerato) ir neodontogeninių cistų diagnostika ir diferencinė diagnostika. Žandikaulių displazijos, pokyčiai esant sisteminėms ligoms ir osteopatijoms ir jų išraiška rentgeno atvaizduose. Veido ir žandikaulių srities nepiktybiniai augliai (odontoma, ameloblastoma, miksoma, gigantinių ląstelių granuloma, kraujagyslinio audinio, nervinio audinio ir kiti) ir jų rentgeniniai atvaizdai. Veido ir žandikaulių srities piktybiniai augliai (karcinomos, sarkomos, chondrasarkomos ir kiti) ir jų radiologinė diagnostika bei radiologinės diagnostikos metodų taikymas. Smilkininio apatinio žandikaulio sąnario ligų radiologinė diagnostika bei priemonės naudojamos diagnostikoje. Seilių liaukų ir veido srities bei kaklo minkštųjų audinio tyrimo metodai ir ligų diagnostika. Dantų vystymosi ir dygimo sutrikimų radiologinė diagnostika. Disgnatijų radiologinė diagnostika ir gydymo planavimas. Veido ir kaukolės vystymosi anomalijų ir veido augimo sutrikimo radiologinė diagnostika ir gydymo planavimas. Kaukolės, veido kaulų ir dantų tarpusavio santykio nustatymo naudojant cefalometrines analizes principai. Svetimkūnių veido srityje radiologinė diagnostika. Darinio aprašymas: vieta, dydis, forma, kraštai, sąlytis su aplinkiniais audiniais, vidinė struktūra. Darinių žandikauliuose diferencinės diagnostikos principai.

Radiologinio tyrimo svarba dėl dantų implantacijos, dantų ir žandikaulių būklės vertinimas, gydymo planavimas ir pooperacinio sekimo metu naudojami radiologiniai tyrimai. Strategiškai svarbios dantų lankų sritys.

Kompiuterinės tomografijos, magnetinio rezonanso ir ultragarso diagnostikos tyrimų svarba burnos chirurgijoje ir veido ir žandikaulių chirurgijoje.

Skaitmeninis vaizdavimas ir jo panaudojimas odontologijoje (jutikliai, fosforo plokštės, DICOM formatas, PACS sistema, kompiuterinės atvaizdų programos, fotografija ir kt.).

SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. White S.C, Pharoah M.J. Oral radiology. Principles and Interpretation. USA: Mosby. 2009. 1-657.

2. Whaites E. Essentials of dental radiography and Radiology. UK: Churchill Livingstone, 2007.
3. Dale A. Mile. Color Atlas of Cone Beam Volumetric Imaging for Dental Applications. 2009.
4. Patel S, Harvey S, Shemesh H, Durack C. Cone Beam Computed Tomography in Endodontics. UK: Quintessence Publishing. 2016, 1-308.
5. Radiation protection Issue Nr. 136. European guidelines on radiation protection in dental radiology. 2004, 1-116.
http://ec.europa.eu/energy/nuclear/radiation_protection/doc/publication/136.pdf.
6. Horner K, Eaton K.A. Selection Criteria for Dental Radiography. UK: Faculty of General Dental Practice. 2013 (reprinted 2018), 1-130.
7. SEDENTEXCT project. Radiation Protection No 172: Cone Beam CT for Dental and Maxillofacial Radiology. Evidence based guidelines. 2011.
<http://www.sedentext.eu/content/guidelines-cbct-dental-and-maxillofacialradiology>.
8. Baseckas M., Čepulis V., Grybauskas S., Ivanauskaitė D., Kaladytė-Lokominienė
9. R., Linkevičienė L., Olekas J., Pavilonis S., Purlienė I., Rimkuvienė J., Rizgelienė R., Šiliekis P., Vaičiūnas R., Zaleckas L. Veido, žandikaulių ir burnos chirurgija. Vilnius: Vaistų žinios, 2008. 710 p.
10. Jacobson A., Jacobson R.L., Radiographic Cephalometry: From Basics to 3-d imaging. Quintessence Publishing, 2006.

KONSULTUOJANTYS DĖSTYTOJAI

1. **Dalyką koordinuojantis dėstytojas Deimantė Ivanauskaitė (asistentė, dr.):**

2. Laura Linkevičienė (profesorė, dr.)

3. Saulius Drukteinis (profesorius, dr.)

4. Linas Zaleckas (docentas, dr.)

5. Reinhilde Jacobs (prof., dr.)

PATVIRTINTA:

Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2024 m. spalio 15 d.

Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė